

Müharibə əlillərinin problemləri dövlət xətti ilə həll olunur

Onların məşğulluğuna da dəstək verilir

İkinci Qarabağ müharibəsindən əvvəl və İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra şəhid ailələri daim diqqət mərkəzindədir. Bilirsiniz ki, mənim şəhid ailələri, müharibə əlilləri ilə çoxsaylı görüşlərim olub. Onların məişət problemləri dövlət xətti ilə həll olunur.

...Ona görə hər bir dövlət məmurunun, nəinki dövlət məmurunun, hər bir insanın borcudur ki, onlara arxa, dayaq olsun. Yenə də deyirəm, dövlət və mən Prezident kimi daim onların problemləri ilə maraqlanıram, bu problemləri həll edirəm, daim onlarla bir yerdəyəm.

İlham ƏLİYEV

Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin müharibə əlillərinə xüsusi qayğısını əks etdirən növbəti sosial dəstək proqramına uyğun olaraq, ötən ayın 2-dən etibarən Birinci Qarabağ müharibəsi əlillərinə birdəfəlik ödəmələrin verilməsinə başlanılıb. Proqram "Hərbi qulluqçuların dövlət icbari şəxsi sığortası haqqında" Qanunun qüvvəyə mindiyi 1997-ci il avqustun 2-dək hərbi xidmətdə olarkən aldığı xəsarət nəticəsində əlilliyi müəyyən edilmiş hərbi qulluqçuları və daxili işlər orqanları əməkdaşlarını, onlardan vəfat edənlərin vərəsələrini əhatə edir.

Dövlət başçısının rəhbərliyi altında Azərbaycan Ordusunun Vətən müharibəsində böyük zəfər qazanmasından sonra şəhid ailələrinin, müharibə əlillərinin, müharibə iştirakçılarının sosial müdafiəsi və onlara sosial dəstək daim diqqətdə olub. Postmüharibə dövründə 100 min şəxsə 193 min xidmət göstərilib ki, bunun da ən böyük istiqaməti sosial ödənişlərdir. Sosial ödənişlər çərçivəsində 94 min şəxsə 105 min sosial ödəniş təyin olunub. Bu ödənişlərin məbləğləri - ötən il sosial müavinətlər 60 faiz, bu il isə təqaüdlər 60 faiz artırılıb. Ödənişlərin mütləq əksəriyyəti sənədlərin elektron qaydada toplanması ilə əlaqədar şəffaf şəkildə icra edilib.

Son dörd il ərzində üç sosial islahat paketi ilə 4 milyon vətəndaşımız əhatə olunub. Onlar üçün illik 6 milyard manatlıq əlavə dövlət vəsaiti ayrılıb və nəticədə Azərbaycanda minimum əməkhaqqı üç-dörd il ərzində 2,3 dəfə artaraq 130 manatdan 300 manata çatıb. Minimum pensiyalar 110 manatdan 240 manata çatdırılıb, orta pensiya 75 faiz artıb. Sosial müavinətlər və təqaüdlər isə 3,5 dəfə artıb ki, bu da xüsusilə həssas təbəqədən olan insanları əhatə edir. Əlavə sosial islahatlar çərçivəsində təkcə

sosial müavinət və təqaüdlərə də illik 1 milyard manat ayrılıb.

Yeni sosial paketə əsasən, 1997-ci il avqustun 2-dək hərbi xidmətdə xəsarətə alma barədə məlumatlar aidiyyəti qurumlar tərəfindən müvafiq elektron sistemə daxil edilmiş, o cümlədən sığorta ödənişi alması üçün məhkəmə qətnaməsi olan 11 minədən çox şəxsə e-sistem üzərindən heç bir quruma müraciət etmədən ödəmə təyin olunaraq, onların bank hesablarına köçürülmüşdür. Xatırladaq ki, birdəfəlik ödəmə Azərbaycan Beynəlxalq Bankından (ABB) sosial ödəniş alan şəxslərin mövcud kartlarına ödənilir. Bankda kartı olmayan, birdəfəlik ödəmə təyin olunmuş şəxslər yeni kartlarını bankın istənilən filialından şəxsiyyət vəsiqəsi ilə əldə edə bilərlər.

E-sistemlərdə, habelə müvafiq arxivlərdə aldığı xəsarətlə bağlı məlumat olmadığı üçün elektron qaydada ödəmə təyin edilməyən şəxslər isə xəsarətlə bağlı şəhadətnamənin (və ya qərar, arayış) elektron sistemə daxil edilməsi üçün xidmət keçdikləri qurumun hərbi-həkim komissiyasına müraciət edirlər. Qeyd edilən sənəd aidiyyəti qurum tərəfindən e-sistemə daxil edildikdən sonra həmin şəxslər birdəfəlik ödəməni almaları üçün ərizə, şəxsiyyət vəsiqəsi, əlilliyin 1997-ci il avqustun 2-dək olan xidmət dövrü ilə bağlı təyin edilməsinə dair tibbi-sosial ekspertiza komissiyasının qərarı ilə DOST mərkəzlərinə, vahid əlaqələndirmə mərkəzlərinə və ya DSMF-nin yerli bölmələrinə müraciət edirlər. Birdəfəlik ödəmə almaq hüququ olan şəxs vəfat edib, adı sosial.gov.az saytında proaktiv ödəmə almaq hüququ olan şəxs kimi çıxırsa, həmin şəxsin vərəsəsi (vərəsələri) notariat orqanına müraciət edib vərəsəlik şəhadətnaməsini almalıdır. Bu barədə notariat orqanı tərəfindən nazirliyin e-sistemə məlumat daxil olduqdan sonra

vərəsəyə proaktiv ödəniş həyata keçirilir. Kiminsə adı sosial.gov.az saytında proaktiv ödəmə almaq hüququ olan şəxs kimi çıxmadıqda vərəsə (vərəsələr) xəsarətlə bağlı şəhadətnamənin (və ya qərar, arayış) elektron sistemə daxil edilməsi üçün xidmət keçdiyi qurumun hərbi-həkim komissiyasına müraciət edir. Sənəd daxil edildikdən sonra əgər vəfat etmiş şəxsin əlilliyinə dair e-sistemdə məlumat varsa, vərəsəlik şəhadətnaməsi əsasında vərəsəyə dərhal proaktiv təyinat həyata keçirilir və bu barədə ona məlumat verilir.

Əlilliyə dair e-sistemdə məlumat olmadıqda isə birdəfəlik ödəmənin verilməsi üçün ərizə, birdəfəlik ödəmə almaq hüququ olmuş hərbi qulluqçunun və ya daxili işlər orqanı əməkdaşının ölüm haqqında şəhadətnaməsi, vərəsəlik hüququ haqqında şəhadətnamə, vərəsənin (vərəsələrin) şəxsiyyət vəsiqəsi, vəfat etmiş şəxsə vaxtilə təyin edilmiş əlilliyin 1997-ci il avqustun 2-dək olan hərbi xidmət dövrü ilə əlaqədar olmasına dair tibbi-sosial ekspertiza komissiyasının qərarı (tibbi-sosial ekspertiza komissiyasının müayinə aktından çıxarış və s.) DOST mərkəzlərinə, vahid əlaqələndirmə mərkəzlərinə və ya DSMF-nin yerli bölmələrinə təqdim olunmalıdır. Qeyd edək ki, birdəfəlik ödəmənin məbləği I dərəcə əlilliyə görə 8 min 800 manat, II dərəcə əlilliyə görə 6 min 600 manat, III dərəcə əlilliyə görə 4 min 400 manat təşkil edir.

Xatırladaq ki, on bir min müharibə əlili və müharibə veteranı sosial-psixoloji dəstək və reabilitasiya proqramlarına cəlb olunub. Onlara 21 min reabilitasiya vasitəsi təqdim edilib. Artıq 200 nəfər Vətən müharibəsi əlili ən yüksək texnologiyalı dördüncü nəsil müasir protezlərlə təchiz olunub. Daha öncəki dövrdə Qarabağ müharibəsi əlillərindən 130 nəfər də bu protezlərlə təmin edilib. İndiyədək bu qəbildən olan protezlərlə təchiz edilən hərbiçilərimizin sayı 330-a çatıb. Vətən müharibəsi əlillərindən protezləşməyən cəmi iki nəfər qalıb ki, onların da müalicə prosesi davam etdiyinə görə, hələlik texniki baxımdan bu, mümkün deyil. Amma tam hazırlıq var və həmin iki nəfərin müalicəsi bitdikdən sonra protezləşmə Vətən müharibəsinin bütün qazilərini əhatə etmiş olacaq. Bu işlərin əlaqə-

ləndirilməsi üçün ötən ilin avqustundan Prezidentin müvafiq fərmanı ilə Vahid Əlaqələndirmə Mərkəzi fəaliyyətə başlayıb. Artıq 48 rayon üzrə 11 regional mərkəzdə yerli icra hakimiyyəti orqanlarının və 5 mərkəzi icra hakimiyyəti orqanının 26 növ xidməti bu mərkəzdə toplanıb. Bu günədək Vahid Əlaqələndirmə mərkəzlərində 41 min şəhid ailəsinin üzvü, Vətən müharibəsi veteranı və əlilinə xidmətlər göstərilib.

Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, postmüharibə dövründə icra olunan sosial dəstək paketinin bir istiqaməti kimi, şəhid ailələri və qazilərdən ibarət 8 min şəxs üçün özünüməşğulluq proqramı çərçivəsində kiçik biznes sahələri, təsərrüfatlar qurulub. Qobustanda qazilər üçün yaradılan təsərrüfatlar bu sıradandır. Məqsəd onların kiçik biznesə yiyələnmələrinə şərait yaradılmasıdır. Hazırda bu proses davam edir.

Qobustanda özünüməşğulluq proqramı çərçivəsində Vətən müharibəsi veteranı Orxan Rəsulov üçün qurulan "Mebellərin kənar bantlanması" sexi və Vətən müharibəsi əlili Ülvi Niftaliyev üçün yaradılmış maldarlıq təsərrüfatı dediklərimizə bariz nümunədir. Xatırladaq ki, dövlət başçısının sərəncamları ilə Orxan Rəsulov "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Şuşanın azad olunmasına görə", "Qubadlının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunublar. Onlara müvafiq sosial ödənişlər də təyin olunub.

Yeri gəlmişkən, Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən şəhid ailələri və qazilərə özünüməşğulluq proqramı çərçivəsində müvafiq dəstək tədbirlərinin göstərilməsi davam edir. Agentlik tərəfindən bu kateqoriyadan olan 150-dən çox şəxsə aktivlər təqdim edilib. Ümumilikdə agentlik tərəfindən cari ilin ötən dövrü ərzində mindən çox şəhid ailəsi, qazinin özünüməşğulluq proqramına cəlb olunması və proqram çərçivəsində onlar üçün kiçik təsərrüfatların yaradılması təmin edilib. Qeyd edək ki, proqrama cəlb olunan şəxslərə istehsal, xidmət və kənd təsərrüfatı üzrə biznes-zərflər təklif olunub.

*Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"*